

ODE AAN DE VERDER-KIJKERS

EINDVERSLAG
GELDERLAND VALORISEERT
2012 – 2017

Inhoud

Voorwoord Geert-Jan Sweers	3
• Michiel Scheffer, gedeputeerde provincie Gelderland	4
• Marjolijn Brussaard, voorzitter College van Bestuur ArtEZ	6
• Bram Bregman, directeur Radboud Innovation Centre	8
ArtEZ, hogeschool voor de kunsten	
• Alkonost Development – Rudolf Romero	10
Gelderland valoriseert in cijfers	12
ArtEZ, hogeschool voor de kunsten	
• Pure Movement – Ronja White	14
Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN)	
• Absolute Cycling – Harm Giesen	16
• Slim Opgewekt! – Hilde van Dijk	18
Radboud Universiteit Nijmegen (RU)	
• GATT – Johan Bender	20
• Novo Learning – Martijn Enter	22
Partners, contact	24

Colofon

Samenstelling, interviews en coördinatie

Frank Heijster – Meesters in Communicatie (M!C)

Fotografie

Hans Peter van Velthoven (HP|PH Fotografie)

M.u.v. foto's op pagina 11 (Joost Marcelis), 14 en 22

Tekeningen en omslag

Agnes Loonstra

Vormgeving en prepress

Barry van Velthoven (bartout + laurentius)

Druk

Zalsman BV

Contact Gelderland valoriseert

www.han.nl/cvvo | info@cvvo.nl | 026 - 365 8359

‘Het vervolg op Gelderland valoriseert staat in de steigers’

Geert-Jan Sweers, programmamanager Gelderland valoriseert

Geert-Jan Sweers, programmamanager Gelderland valoriseert, blikt kort terug op verleden en heden en toekomst van een succesvol project. Het vervolg staat in de steigers, dat is duidelijk!

Verleden

Geert-Jan Sweers: ‘In 2010 en 2011 is Gelderland valoriseert ontwikkeld, in samenwerking met ruim twintig partners. Er is toen een stevige ambitie uitgesproken om startups in hun eerste fase te ondersteunen en faciliteren, zodat zij met succes kunnen doorgroeien. De HAN was in deze fase als penvoerder belangrijk voor het nieuwe project.’

Heden

‘Van 2012 tot en met 2017 zijn ArteEZ, HAN, Radboud Universiteit en Hogeschool Van Hall Larenstein druk in de weer geweest met het doorontwikkelen en borgen van valorisatie en ondernemerschap binnen de eigen organisaties. We bieden vanuit Gelderland valoriseert concrete ondersteuning aan startups van de vier kennisinstellingen in de vorm van advies, netwerkopbouw, vouchers en leningen. Op de pagina’s 12 en 13 in dit verslag staat

‘Een prima basis om samen het ecosysteem voor startups verder uit te bouwen’

een overzicht met onze belangrijkste resultaten over de afgelopen zes jaar. Die resultaten zijn zonder meer goed te noemen, boven verwachting zelfs. En dat alles keurig binnen het budget.’

Toekomst

‘We zijn nu druk bezig een vervolg op Gelderland valoriseert te ontwikkelen gericht op de periode 2018 – 2022. Er wordt gewerkt aan een project waarin veelbelovende startups ondersteuning krijgen in de vorm van begeleiding en trainingen. Daarnaast loopt er een onderzoek vanuit de provincie en diverse fondsen voor vroege fase financiering. Mede dankzij deze initiatieven kan de Gelderse regio zich blijven onderscheiden als een goed functionerend ecosysteem waarin startups tot bloei komen, met duurzame kennis en inzichten én een positieve bijdrage aan de werkgelegenheid.’

‘We gaan verder op de ingeslagen weg, met dank aan Gelderland valoriseert’

Michiel Scheffer – gedeputeerde provincie Gelderland

Gelderland valoriseert stopt na zes jaar. Hoe kijkt de provincie Gelderland als één van de belangrijkste stakeholders terug op dit project en hoe ziet de toekomst eruit? We vragen het aan Michiel Scheffer, provinciebestuurder met als portefeuille onderwijs en arbeidsmarktbemiddeling, economie en internationale betrekkingen.

Heden - Verleden

‘Gelderland valoriseert is een bijzonder succesvol project geweest. Er is de afgelopen zes jaar veel bereikt. De samenwerking van drie, later vier behoorlijk van elkaar verschillende Gelderse kennisinstellingen mag uniek genoemd worden. ArtEZ, HAN, Hogeschool Van Hall Larenstein en Radboud Universiteit hebben als een hub geopereerd en er zijn tal van mooie cross-overs uit voortgekomen. We zijn daar als provincie heel content mee. Uiteraard kijken wij ook naar de toekomst en willen we graag verder op de ingeslagen weg.

Er is de afgelopen jaren veel geïnvesteerd om de relatie tussen onderwijsinstellingen en de arbeidsmarkt te verbeteren. Wij financieren een aantal projecten op dat vlak. Het project Smart Engineers bijvoorbeeld van de HAN had tot doel technici meer ontwerpvaardigheden aan te leren, zodat zij breder inzetbaar zijn op de arbeidsmarkt. Maar ook op het niveau van het MBO, het VMBO en zelfs het basis-onderwijs ondersteunen wij programma's waarin leerlingen technische vaardigheden opdoen en spelenderwijs leren programmeren, om zo beter toegerust te zijn op de toekomstige arbeidsmarkt.

Recent was er een pleidooi van StartupDelta en de Vereniging Hogescholen voor een top-ondernemersregeling in het hoger onderwijs, waardoor ondernemen en studeren makkelijker te combineren is. Ook stellen ze een entrepreneurial master voor. Prima initiatieven wat ons betreft, mits het niet tot versnippering leidt en zich beperkt tot vooral bedrijfskundige opleidingen. Je moet het juist in de breedte zoeken is onze stellige overtuiging. Een brede focus op ondernemerschap is daarvoor nodig. Vanuit Gelderland valoriseert zijn hierin de afgelopen jaren al vele meters gemaakt. Ondernemerschap staat inmiddels stevig op de kaart bij elk van de vier Gelderse kennisinstellingen.'

Provincie Gelderland

Toekomst

'In samenwerking met diverse partijen is er sinds 1 maart 2017 een nieuw instrument om jonge bedrijven, alsook ervaren mkb-ondernemers met een duidelijke groeipotentie financieel te ondersteunen: De Groeiversneller. Dit initiatief, ondergebracht bij Oost NL, steunen wij als provincie van harte omdat deze ondernemers een belangrijke bijdrage leveren aan de banengroei in Gelderland. Speerpunten in onze economie zijn bedrijven die zich op food, health, energie en de innovatieve maak-industrie richten. Via De Groeiversneller kunnen bedrijven aanspraak maken op vouchers en leningen van aanzienlijke omvang. Deelnemers krijgen ook toegang tot het kennisnetwerk en de expertise die er in Gelderland beschikbaar is op het gebied van valorisatie. Gelderland valoriseert was en is hierin een belangrijke partner.

Ondertussen zijn er in Wageningen rond food, in Arnhem rond energie en in Nijmegen rond health sterke clusters ontstaan, met de kennisinstellingen als brandpunt en veel spin-offs als resultaat. Die ontwikkeling zet stevig door en steunen wij als provincie van harte.'

Gelderland valoriseert = 'Een hub waarin ArtEZ, HAN, Hogeschool Van Hall Larenstein en Radboud Universiteit nauw samenwerken met mooie cross-overs als resultaat'

www.ondernemengelderland.nl

www.gelderland.nl

‘Kunstenaars zijn de verbinders van de toekomst’

Marjolijn Brussaard – voorzitter College van Bestuur ArtEZ

‘Het was koningin Victoria van Engeland die ooit zei: “Beware of artists; they connect with all layers of society.” En zo is het. Kunstenaars hebben het vermogen mensen en objecten met elkaar te verbinden. Verbinden is vandaag de dag een cruciaal begrip. De maatschappij schreeuwt er bij wijze van spreken om.’ Aan het woord is Marjolijn Brussaard, voorzitter van het College van Bestuur van ArtEZ.

Heden - Verleden

Ondernemerschap of ondernemendheid is een belangrijk onderdeel in het curriculum van ArtEZ. Hoe zien we dat terug? Marjolijn Brussaard: “Wij hebben ons eigen ABC, het Art Business Centre. Zij zorgen ervoor dat in alle opleidingen ruim aandacht is voor ondernemerschap, ze organiseren Summer Schools voor alumni en bieden startups begeleiding op alle mogelijke manieren. Daarnaast is ArtEZ in 2016 een Graduate School gestart om een impuls te geven aan onderzoek, master-

opleidingen en valorisatie. We doen dat vanuit de drie steden waar we “wonen”: Arnhem, Enschede en Zwolle.

Gelderland valoriseert heeft in de regio een belangrijke rol gespeeld in het streven naar innovatie en het bieden van kansen aan startups. ArtEZ heeft daar veel aan gehad; wij zijn weliswaar veruit de kleinste kennisinstelling binnen het project, maar nemen wel 30 tot 40 procent van het totaal aantal startups voor onze rekening.

We mogen onszelf wel beter profileren. Na de regio Amsterdam is Arnhem het gebied in Nederland met de meeste startups. Dat geluid hoor je te weinig! Ik geloof heel erg in het in de kracht zetten van een regio. Dat doe je samen met de provincie, grote steden en het bedrijfsleven. Op dat punt, samenwerking en elkaar dingen gunnen, kunnen we nog de nodige meters maken. Iets meer strategisch opereren, ofwel slim dingen afstemmen.’

Toekomst

‘Ik ben optimistisch over de kansen van kunstenaars op de arbeidsmarkt: 81% van onze afgestudeerden heeft binnen een half jaar een baan. Toegegeven, vaak zijn dit deeltijdbanen

en een aanzienlijk deel begint voor zichzelf. We zien ook veel combi's: deeltijdbaan naast eigen bedrijf. In onze individualiserende samenleving is steeds meer ruimte voor het ontplooiën van waar mensen sterk in zijn. Je passie drijft je daarbij en je netwerken zijn je sociale werkomgeving. Voor kunstenaars zijn dit vaak collectieven waar zij inspiratie opdoen. Een kunstenaar is eigenlijk altijd bezig met het ontwikkelen van zichzelf. We hebben het wel eens uitgerekend, maar een gemiddelde kunstenaar besteedt tot wel 25% van zijn werkweek aan wat elders R&D (research & development) wordt genoemd. Dat is een ongekend hoog percentage, ook voor het bedrijfsleven.'

Hoe zou je Gelderland valoriseert in één zin willen typeren? Marjolijn: 'Het door samenwerking creëren van een vruchtbare voedingsbodem voor talenten die bijdragen aan industriële en maatschappelijke ontwikkelingen. En dit houdt zeker niet op, nu Gelderland valoriseert als project stopt. We zijn bezig een nieuw project te realiseren waarin de functie van broedplaats voor startups wordt geborgd.'

Gelderland valoriseert = 'Een vruchtbare voedingsbodem voor industriële en maatschappelijke ontwikkelingen'

www.artez.nl/artbusinesscentre

‘In Gelderland is meer structurele samenwerking nodig’

Bram Bregman – directeur Radboud Innovation Centre

‘De primaire taak van de Radboud Universiteit op het gebied van valorisatie ligt voor mij niet zozeer in het realiseren of stimuleren van zoveel mogelijk startups, maar in het versterken van de maatschappelijke impact van onze universiteit. Er gebeurt al veel, maar deels verborgen. Een voorbeeld: een jonge onderzoeker die een app ontwikkelt waarmee een zorginstelling beter haar bewoners kan begeleiden is ondernemend en vooral maatschappelijk gericht, maar dit hoeft niet meteen tot een startup te leiden.

Heden - Verleden

De bèta-opleidingen spelen van oudsher een dominante rol in valorisatie. De inzet vanuit Gelderland valoriseert is daar een mooi voorbeeld van. Ondernemers in spe krijgen er een extra boost door. Maar de Radboud Universiteit telt ook duizenden alfa- en gamma-studenten en medewerkers, zowel in onderwijs als onderzoek. Als we erin slagen hen beter te faciliteren qua ondernemerschap creëert dat een substantiële maatschappelijke meerwaarde.

De visitatiecommissie die Gelderland valoriseert recent heeft beoordeeld, was onder de indruk van de bereikte resultaten. En terecht.

Gelderland mag trots zijn op een project als dit. Maar we zouden het wel wat meer mogen etaleren. Er zijn hier een aantal unieke start-ups van de grond gekomen waar ook de rest van Nederland en zelfs daarbuiten iets aan heeft. Dat moet je wel vertellen en helder positioneren. We zijn daar soms iets te bescheiden in.’

Toekomst

‘Naar de toekomst toe, zou ik meer structurele samenwerking willen. Ik ben hier nog niet zo lang, en juist daarom zie ik het wellicht anders, maar er wordt in de Gelderse regio te veel vanuit eilandjes gewerkt, met eigen netwerken die onderling weinig verbonden zijn. Intensivering van de samenwerking is allang een item, hoor ik regelmatig terug. Maar kennelijk zijn er belemmeringen die dit vooralsnog verhinderen. Een collega-bestuurder die ik laatst sprak en de regio goed kent beaamde dit en zei het als volgt: “Je moet elkaar echt wat gunnen en het collectieve belang willen zien, zo versterk je ambitiegevoel. En daarin kunnen we dus nog meters maken.”

Je kunt die samenwerking ook afdwingen als regionale overheden door meer te investeren in innovatie en ondernemerschap zonder daar direct wat voor terug te eisen en de initiatieven te clusteren. Maatschappelijke impact betaalt zich uit op lange termijn. Het heeft meer dan twintig jaar geduurd om bijvoorbeeld Brainport Eindhoven te realiseren.

Het zou mooi zijn als de Health & High Tech Business generator uit de regio en een organisatie als Kiemt in de toekomst nauwer samenwerken. De rol van stakeholders als de provincie en van de grote gemeenten Arnhem en Nijmegen moet groter worden bij het ondersteunen van startups. De taak van de universiteit ligt meer in het stimuleren van ondernemend denken.'

Gevraagd om Gelderland valoriseert in een paar woorden samen te vatten, antwoordt Bregman tot slot: 'Het stimuleren van ondernemerschap en duurzaam onderzoek, niet alleen in termen van euro's en omzet, maar vanuit een brede maatschappelijke context.'

Gelderland valoriseert = 'Het stimuleren van ondernemerschap en duurzaam onderzoek'

www.ru.nl/over-ons/samenwerking/radboud-innovation

‘Virtual reality kan als sociaal medium bijdragen aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken’

Rudolf Romero – Alkonost Development

In de virtual reality (VR) film ‘De Medemens’, één van de vele projecten waar Rudolf Romero momenteel aan werkt, speelt het Nederlandse rijtjeshuis de hoofdrol. Rudolf: ‘De meeste mensen in Nederland wonen in deze typische wederopbouwarchitectuur, maar de maatschappij is ondertussen grondig veranderd. Wie kent vandaag de dag zijn burens nog? De film stelt de vraag wat er gebeurt wanneer er bij de burens een gezinsdrama plaatsvindt, op een plek waar levens slechts gescheiden worden door een dunne muur. Met de kennis van wat er aan de andere kant van de muur gebeurt, verandert ons gevoel over het huis en de architectuur, ‘thuis’ blijkt in feite niet meer dan een mentale constructie. VR laat ons de ruimte invoelbaar maken.’

Heden - Verleden

Rudolf is nu druk bezig investeerders te vinden die dit project willen financieren: ‘Virtuele content ontwikkelen is kostbaar. Op de Biënnale in Venetië mocht ik het project ‘De Medemens’

pitchen. Ik heb daar belangrijke partijen als Amazon, Playstation en de Ford Foundation kunnen spreken. Die beginnen nu voorzichtig over de brug te komen, maar het gaat niet snel.’

ArtEZ en dan met name het Art Business Centre, heeft Rudolf enorm geholpen te komen waar hij nu is: 'Als startup heb je vertrouwen nodig, zeker in het begin. Van het ABC en ook van Gelderland valoriseert heb ik dat volop gekregen. Ik vind Gelderland valoriseert ook moedig: als zij een idee zien zitten, zijn ze bereid erin te investeren. Met beperkte middelen uiteraard, maar toch... Bij heel veel fondsen vang je als starter bot omdat je al gauw te experimenteel bent.'

Toekomst

Als voorbeeld van een trend die belangrijk wordt voor de toekomst van VR noemt Rudolf Summer Lessons, een applicatie voor de Playstation 4: 'Een levensechte wereld waarmee jij als gebruiker in real time interacteert: een meisje communiceert met jou en vraagt om hulp en advies bij de keuze van haar kleding, wat ze eet en drinkt en meer. Technieken uit de game- en filmwereld komen hier samen. Het programma reageert op de gebruiker door ruimte te creëren voor een emotionele verstandhouding. Denk je eens in wat dit aan toepassingen in zich heeft, de potentie van deze techniek is enorm.'

Do's van Rudolf Romero voor startups:

- Doe vooral datgene wat anderen je afraden, experimenteer waar mogelijk;
- Kijk bij anderen in de keuken, staar jezelf niet blind;
- Werk zoveel mogelijk samen; het idee van een autonome maker is achterhaald.

www.alkonostdevelopment.com

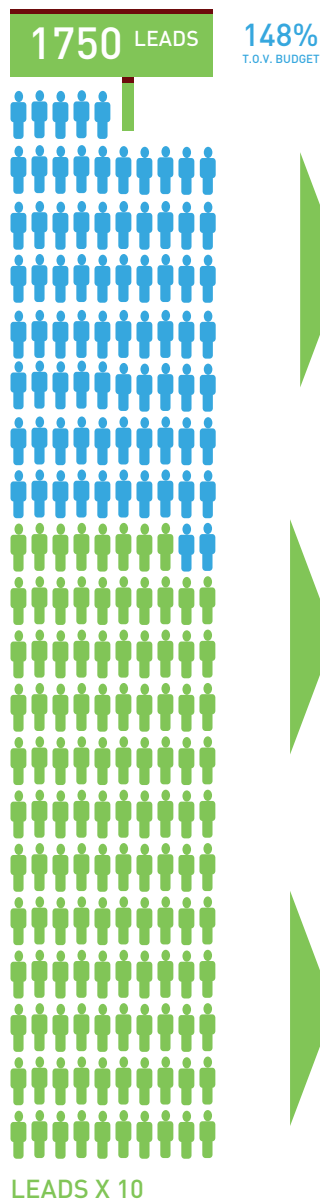
VR kan zo in de toekomst als sociaal medium een enorme bijdrage leveren aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken als eenzaamheid, hulp voor mensen die begeleid wonen en nog veel meer. Met mijn bedrijf Alkonost Development en onze partners zou ik graag aan de basis staan van deze ontwikkelingen.'

Gelderland valoriseert = 'Moedig: als zij een idee zien zitten, zijn ze bereid erin te investeren'

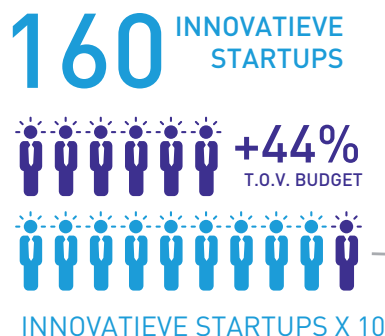

PROJECTRESULTATEN GELDERLAND VALORISEERT 2012-2017

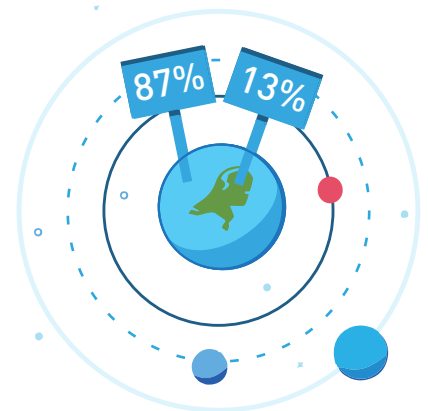
SCOUTEN EN SCREENEN:

VERVOLGFASE NA SCOUTING EN SCREENING:

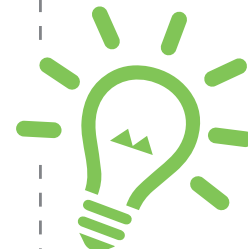
(INTER)NATIONALE AMBITIE

PROFIELSCHETS INNOVATIEVE STARTER:

- voornamelijk mannelijk (88%)
- technisch geïntereerd
- internationale ambitie
- niet langer dan 5 jaar ondernemer
- veelal HBO of WO geschoold
- schaalbaar businessmodel

GELDERLAND VALORISEERT: VAN IDEE NAAR BV

Gelderland valoriseert (GV) is uitgevoerd in de periode 2012 tot en met 2017. Vanuit vier kennisinstellingen in Gelderland zijn innovatieve starters gescout en na screening verder begeleid naar nieuwe kennis, kapitaal en/of contacten, met als doel het innovatieve vermogen van de regio te versterken.

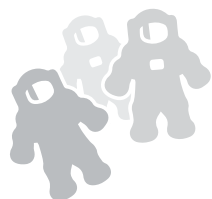
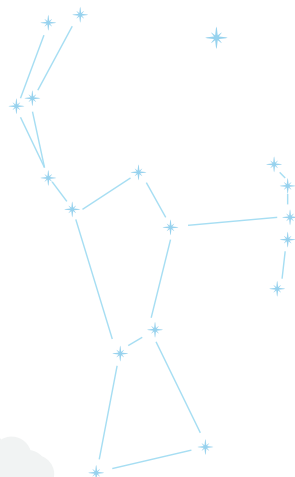
In totaal zijn in zes jaar tijd 1.750 gesprekken gevoerd met potentiële deelnemers, anderhalf keer meer dan begroot. Uit deze fase van scouting en screening zijn 160 innovatieve startups voortgekomen, die daadwerkelijk hun business zijn gestart. Van hen kregen er 70 een voucher om de start financieel te faciliteren; 34 ontvingen een lening vanuit GV met een gemiddelde omvang van 87.000 euro. Van deze 34 startups zijn er inmiddels 9 gestopt; de overige 25 startups zijn momenteel succesvol in de markt en bieden werk aan 130 FTE. Gezamenlijk behaalden deze bedrijven in 2017 een omzet van circa 14 miljoen euro. Tevens ontvingen zij 8,8 miljoen euro vervolgfianciering, het driedubbele van de initiële investering vanuit Gelderland valoriseert! Zo dragen deze jonge startups in korte tijd al bij aan het innovatieve vermogen en de werkgelegenheid in de Gelderse regio.

6 JAAR STARTUP STIMULANS IN BEELD

25

STARTUPS
MET GV-LENING
SUCCESVOL
IN DE LUCHT

9 STARTUPS
GESTOPT
25%

34 INNOVATIEVE
STARTUPS

MAAKTEN EEN VLIEGENDE START MET EEN GV-LENING

RESULTATEN IN 2017 VAN
DEZE 25 STARTUPS:

130 FTE
TOTAAL

5 FTE
GEMIDDELD
PER STARTUP

€ 14 MLN

TOTALE OMZET
IN 2017

GV FINANCIERING:

34 LENINGEN × GEMIDDELD € 87.000 = € 3,0 MLN
70 VOUCHERS × GEMIDDELD € 3.500 = € 0,25 MLN

VERVOLGFINANCIERING:

12 VERVOLG
FINANCIERINGEN × GEMIDDELD € 735.000 = € 8,8 MLN

‘Dans brengt mensen verder, de wereld wordt er rijker door’

Ronja White – Pure Movement

Dans is niet alleen een expressie-, maar vooral ook een communicatiemiddel. Voor bijvoorbeeld mensen met dementie die zich verbaal niet (goed) meer kunnen uiten, is dans een effectieve manier om gevoelens, emoties en zelfs boodschappen te delen en over te brengen. Ronja White, begin 2017 afgestudeerd aan ArtEZ als docent dans, geeft hier met haar startup Pure Movement op diverse manieren handen en voeten aan. Vanuit Gelderland valoriseert ontving zij een startersvoucher om haar onderneming in de markt te zetten. En dat lukt heel goed.

Heden - Verleden

Ronja biedt met haar bedrijf vier verschillende diensten aan, die elkaar aanvullen. Ronja: ‘Ik verzorg danssessies voor mensen met dementie. Tijdens mijn opleiding kwam ik met deze soms vergeten groep in aanraking en dat heeft me nooit meer losgelaten. Veelal doe ik dit in verpleeghuizen of andere zorginstellingen in Nederland en in Duitsland (Ronja is half Duits).

Aanvullend hierop verzorg ik bijscholing voor activiteitenbegeleiders van mensen met dementie. Zij doen vaak wel iets met beweging, maar vrij beperkt. Ik laat ze zien hoe je door je eigen lijf in te zetten, spelenderwijs contact legt en mensen op een positieve manier uitdaagt tot dansen. Liefdevolle en persoonlijke aandacht is hierin het sleutelbegrip. Daarnaast richt ik mij als docent danseducatie op volwassenen, actieve ouderen en mensen met een verstandelijke beperking.

Het aanbod bestaat uit moderne dans en improvisatie, waarbij de deelnemers hun eigen lichaamstaal vergroten. Veel mensen dansen bijvoorbeeld vooral met hun bovenlichaam, ik leer ze hun hele lichaam te gebruiken.

Als choreograaf en danser maak ik voorstellingen waar generaties elkaar ontmoeten. Zo werk ik bij het inclusiedansgezelschap Cardiac Output, een spin-off van Introdans en Cordaan, aan een nieuwe dansvoorstelling “West Side Stories” die in november 2017 in Amstelveen in première gaat. Het stuk speelt in een grote stad, waar verschillende mensen en culturen elkaar ontmoeten.

ArtEZ

In Duitsland maak ik mijn eigen dansproducties met ouderen en jonge dansers. Hier zou ik ooit een eigen gezelschap in willen hebben.'

Toekomst

'Ik realiseer me dat ik heel veel doe. Maar ik geniet er ook enorm van en leer heel veel. Wellicht zal ik later ooit moeten gaan focussen, dat zien we dan wel.

Het is een feit dat er steeds meer ouderen komen, onder wie dus ook mensen met dementie. De opleiding zou daar meer aandacht voor moeten hebben. Kunst en zorg moeten sowieso dichter bij elkaar komen. Daar valt nog een wereld te winnen. Met ArtEZ ben ik nu in gesprek om als een soort ambassadeur deze sectoren dichter bij elkaar te brengen. De dansdiscipline wordt daar toegankelijker, maar ook rijker van en dat lijkt me een goede zaak.'

Gelderland valoriseert = 'Een platform waar ondernemingen zich kunnen professionaliseren'

Do's van Ronja White voor startups:

- Vind voor jezelf uit of je wel een echte ondernemer bent;
- Doe alles wat je doet met passie;
- Als je bepaalde kwaliteiten mist, maar wel nodig hebt, zoek ze dan elders.

[youtube.com](https://www.youtube.com/watch?v=...) - Dans voor mensen met dementie - Ronja White

‘Op koers naar een innovatief sportmerk binnen het wielrennen’

Harm Giesen – Absolute Cycling

Harm Giesen is ontwerper en fietsfanaat. Wielrennen is zijn grote passie. Al jaren stoort hij zich aan de lomphheid van fietscomputers: lelijke, onhandige en vooral niet nauwkeurige meetinstrumenten. Harm heeft een techniek bedacht waarmee satellietnavigatie super nauwkeurig wordt en magneetjes in de wielen niet langer noodzakelijk zijn. De inmiddels gepatenteerde techniek werkt en geeft 100% betrouwbare meetresultaten.

Heden - Verleden

Harm is nu druk bezig zijn startup Absolute Cycling te laten uitgroeien tot een zelfstandig bedrijf dat een innovatief en bepalend sportmerk binnen het wielrennen wordt. Wat is de laatste stand van zaken? Harm: ‘We liggen goed op koers. De eerste schetsen voor de behuizing van de fietscomputer zijn binnen, gemaakt door het toonaangevende Deense ontwerp-bureau David Lewis Designers. Sinds kort werken we ook samen

met de afdeling Natuur- en Sterrenkunde van de Radboud Universiteit om een antenne-techniek te ontwikkelen die communiceert van de satelliet naar de fietscomputer. Ook is er een technische haalbaarheidsstudie uitgevoerd om de techniek voor het meten van de cadans (trapfrequentie) geschikt te maken. Bij de notaris hebben we een bedrijfsstructuur

neergelegd, uitgaande van een aantal goed beschermde octrooien. Er komt een holding waarin ook voormalig profwielrenner Maarten Tjallingi partner wordt. En zo gaan we door.

In totaal is er circa 2,5 miljoen euro nodig om al onze plannen goed te kunnen uitvoeren. Dat is heel veel geld. Ik ben daarom blij dat Crowe Horwarth Foederer -een gerenommeerd bureau- het binnenhalen van de financiering voor z'n rekening neemt. Zij maken nu een businessplan en gaan op zoek naar financiers.'

Harm heeft zo'n beetje zijn hele netwerk gemobiliseerd om alle facetten rond het ontwerp soepel te laten verlopen. 'Het is net een wedstrijd', zegt hij, 'waarin helpers ervoor zorgen dat de kopman naar voren wordt geduwd om de match te winnen. Een echt pro-cycling team.'

Aan de HAN volgde Harm de opleiding Industrieel Product Ontwerpen (IPO). Hij heeft daar veel geleerd, met name rond meet- en regeltechniek. Met regelmaat zet hij stagiaires en afstudeerders van de HAN in.

*Gelderland valoriseert =
'Een intelligente, wijze vriend die je
altijd kunt bellen voor advies'*

Do's van Harm Giesen voor startups:

- Luister naar adviseurs, maar volg vooral je onderbuik en instinct;
- Vorm een team en zorg dat je elkaar daarin aanvult;
- Oplossingen voor problemen komen niet vanzelf; pak de telefoon en vraag om hulp.

Toekomst

Gelderland valoriseert is voor Harm heel belangrijk geweest: 'Vooral aan het netwerk heb ik veel gehad. Je komt daardoor met zoveel waardevolle mensen in aanraking. Gelderland valoriseert heeft geen eigen financieel belang. Als zij vertrouwen in jou hebben en jij er vol voor gaat, is er veel mogelijk. Dat is mooi. Ik hoop echt dat dit in de toekomst niet verdwijnt.'

Een trend waar Harm graag op inspeelt, is die naar groter gebruiksgemak: 'Producten geven zelf aan hoe ze werken, instellingen zijn straks ouderwets. En daar gaat Absolute Cycling nog veel profijt van hebben.'

www.absolutecycling.nl

‘Wij zien de toekomst zonnig tegemoet’

Hilde van Dijk – Slim Opgewekt!

Met techniek als middel, financiën als randvoorwaarde en bewustwording als doel begon Slim Opgewekt in 2012 met het verduurzamen van scholen. Aanvankelijk waren dit basisscholen in de regio Arnhem, maar al snel was er belangstelling uit het hele land. Inmiddels richt Slim Opgewekt zich ook op middelbare scholen en zijn er voor sportclubs en zorginstellingen vergelijkbare programma's en ambities. Sterker nog, het bedrijf uit Arnhem waar inmiddels 35 mensen werken, slaat nu voorzichtig zijn vleugels uit in ontwikkelingslanden.

Heden - Verleden

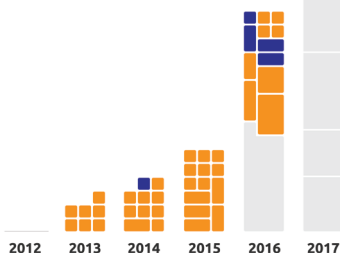
Het aantal scholen en instellingen dat met zonnepanelen, LED-lampen, displays en motivatieprogramma's werkt die door Slim Opgewekt worden verduurzaamd is met name het laatste jaar geëxplodeerd. 'Zo kun je het wel zeggen, toch?' Hilde van Dijk, één van de initiatiefnemers van het eerste uur en woordvoerder: 'Ja, in de realisatie van wat wij doen zijn we enorm gegroeid. Het staatje met de cijfers dat je hiernaast ziet, spreekt voor zich.

□ = 1 verduurzaamde locatie

Onge Zorg is Opgewekt

Los van de technische uitdaging om al die producten te leveren en te installeren, besteden wij heel veel aandacht aan de dialoog met de gebruikers van onze systemen. Per doelgroep bedenken we daar verhaallijnen voor die deze betrokkenheid voeden. Zo hebben we voor basisschoolkinderen detective D(uurzaamheid) in het leven geroepen. Samen met de leerlingen speurt hij naar een code die het bewustzijn rond duurzame energie en energiebesparing versterkt. Voor het voortgezet onderwijs is de Green Guerilla campagne ontwikkeld en voor zorginstellingen de Buzz-campagne. Allemaal met op maat gesneden opdrachten en verhaallijnen die aan duurzaamheid raken. Heel leuk. Maar we hebben ook de Educube, een grote dobbelsteen die binnen één ruimte verschillende soorten LED-licht kan laten schijnen. De beleving die je op deze manieren creëert is een belangrijke drijfveer.'

De HAN is voor Slim Opgewekt als Arnhemse startup een belangrijke schakel. Er wordt veel gewerkt met stagiaires op

het gebied van engineering, programmeren en financiële dienstverlening; vaak zijn zij van de HAN afkomstig. Niet zelden resulteren die stages vervolgens in banen.

Toekomst

‘Als het om verduurzaming gaat en het halen van de doelstellingen uit het Klimaatakkoord van Parijs, bungelt Nederland onderaan in Europa. Er is op dat vlak nog heel veel te doen; er liggen nu zelfs rechterlijke uitspraken die dat onderstrepen. Steeds meer mensen komen hiervoor in beweging. Slim Opgewekt geeft er op een hands-on manier handen en voeten aan. Wat dat betreft hebben we het tij zeker mee. Wij zien de toekomst dan ook zeer zonnig tegemoet. Als opgewekt bedrijf kan dat ook bijna niet anders!’

Laatste nieuws: Slim Opgewekt kreeg in oktober 2017 de titel Parel van de regio namens de Economic Board van de regio Arnhem-Nijmegen-Wageningen.

Gelderland valoriseert = ‘Maken dat je in jezelf gelooft, dat je ervoor moet gaan’

www.slimopgewekt.nl

Do's van Hilde van Dijk voor startups:

- Geloof in jezelf en ga snel op zoek naar een eerste klant die jouw product wil afnemen;
- Maak keuzes, je kunt niet alles tegelijk;
- Investeer in een groei-coach, iemand die je vertrouwt en met wie je kunt spiegelen.

‘Betere dichtingsproducten bij chirurgische ingrepen’

Johan Bender – GATT Technologies BV

GATT Technologies BV is een Nijmeegse startup die sinds 2011 werkt aan twee onderscheidende producten: de GATT-Tape en de GATT-Patch. GATT staat voor General Adhesive Tissue Tape. Heel simpel gezegd een soort plakband dat uitstekend hecht op vochtige plekken en ook aan zichzelf goed plakt. De ontwikkeling van de Patch - een spons of matje met een plakkende laag die effectief bloedingen stopt - is ondersteund vanuit Gelderland valoriseert.

Heden - Verleden

Johan Bender, opgeleid als apotheker, geeft vanuit zijn kantoor op het Mercator Science Park leiding aan een team enthousiaste wetenschappers. Wat is de actuele stand van zaken?

Johan: ‘We focussen nu op de Patch. Eind 2015 zijn wij in contact gekomen met een “global player” die zelf meerdere matjes maakt. Zij zijn zeer geïnteresseerd in de door ons ontwikkelde bloedstelpingstechniek.

De ambitie is dat wij hun matjes van onze coating gaan voorzien. Maar voordat dit zover is, moet je eerst heel veel proeven uitvoeren. Eind 2016 (Tsjechië) en medio 2017 (VS) hebben we dit met proefdieren gedaan. In beide gevallen ging het om varkens en verliepen de testen positief. In de VS lukte het zelfs een slagaderlijke bloeding te stelpen.

Momenteel doen we, zoals de overheid propageert, veel proefdiervrije tests op slachtafval. Dat kan prima, mits je de levers en milten prepareert en snel op een hart-longmachine aansluit. We doen dit in samenwerking met Heelkunde bij het Radboud. Dat levert tijdswinst op en bespaart vele onnodige proefdier-testen. We hopen deze fase binnenkort af te ronden. De fase hierna is dan het voorbereiden van tests op mensen. Daar nemen we twee jaar voor. En vervolgens één jaar om die tests uit te voeren in de mens. In 2021 moet de Patch dan beschikbaar komen voor gebruik.

Gelderland valoriseert legde ons destijds twee doelstellingen op met onze Patch: creëer patent (IP) op jullie vinding en ga op zoek naar een partner. Aan beide voorwaarden hebben wij inmiddels voldaan. What you see is what you GATT, zeggen wij dan! Maar even serieus: met onze Patch of matjes is dat ook écht zo. Een chirurg ziet meteen resultaat als hij zo'n matje aanbrengt.'

Gelderland valoriseert = 'Valorisatie mogelijk gemaakt!'

Do's van Johan Bender voor startups:

- Huur een goed patentbureau in en een advocaat die veel van IP weet;
- Volg de ontwikkelingen schematisch;
- Focus, ga niet te breed.

Toekomst

Binnen de Radboud Universiteit heeft GATT veel steun gehad vanuit de faculteit Scheikunde, van prof. Jan van Hest, bij het ontwikkelen van de polymeer en vanuit Heelkunde (chirurgie), van prof. Harry van Goor. Maar ook de steun vanuit Gelderland valoriseert was zeer welkom.

Een trend die in de toekomst sterker wordt en waar GATT op inspeelt, is dat medische producten meer price driven worden: door nieuwe technieken en aanpakken wordt de prijs gedrukt. Met het toenemen van de welvaart, vooral ook in de BRIC-landen, is dat goed nieuws voor de mensheid. En voor GATT!

En tot slot: Gelderland valoriseert in een paar woorden: valorisatie mogelijk gemaakt!

www.gatt-tech.com

‘Binnen een paar jaar zijn wij de Netflix van E-learning’

Martijn Enter – Novo Learning

Van een aanbieder van interactieve en gepersonaliseerde taal- en spreekvaardigheidstrainingen is Novo Language de afgelopen twee jaar doorontwikkeld tot een volledig op de wensen van gebruikers af te stemmen studio-omgeving, waarin niet alleen taaltrainingen, maar ook leadership skills en soft skills in alle mogelijke varianten op een interactieve manier kunnen worden aangeboden. CEO Martijn Enter: ‘Ons business model is verbreed en in lijn daarmee hebben we de naam van het bedrijf gewijzigd naar Novo Learning, met als één van de diensten/productgroepen Novo Language.’

Heden - Verleden

De verandering is ingegeven door wensen van klanten. Martijn: ‘De feedback die Novo Language kreeg, was om ons op meer dan alleen spreekvaardigheid te richten. Klanten gaven ook aan graag zelf hun digitale leeromgeving te willen finetunen. Met onze nieuwe werkwijze komen we hen daarmee ruimschoots tegemoet. Novo Learning biedt een all-inclusive leeroplossing, waar je gebruik kunt maken van een digitale studio

met alles erop en eraan, er is uiteraard een app, en we hebben een methodologie waarin we E-learning aanbieden, op basis van de laatste inzichten van kunstmatige intelligentie. We kunnen nu een veel grotere markt bedienen, met een completer aanbod.’

De ambitie is groot. Martijn: ‘We willen straks samenwerken met alle grote trainingsbureaus wereldwijd. De eerste niche waarop we ons richten is die van de service markt waaronder hospitality, met klanten als hotels, vliegmaatschappijen, reisorganisaties en retail.

Binnen een paar jaar moeten wij de Netflix van deze markt kunnen zijn. Eerst in Zuidoost Azië, daarna de rest van de wereld.

Wij zijn zover gekomen door de samenwerking met de Radboud Universiteit, ArteEZ en de HAN. Zonder hen was dit nooit gelukt. En het mooie is dat die samenwerking door gaat, nu ook met wat “hardere disciplines” van de Radboud Universiteit. Met hen werken we samen aan een lange termijnvisie om het gebruik van kunstmatige intelligentie voor het trainen en testen van skills verder te ontwikkelen.’

Toekomst

‘Over het belang van een initiatief als Gelderland valoriseert wil ik graag dit kwijt: het is super belangrijk dat er een follow-up komt, waar starters op basis van inhoud een pre-seed en seed-lening kunnen krijgen. Voor ons en vele anderen was dit vitaal, dat mág gewoon niet verdwijnen.

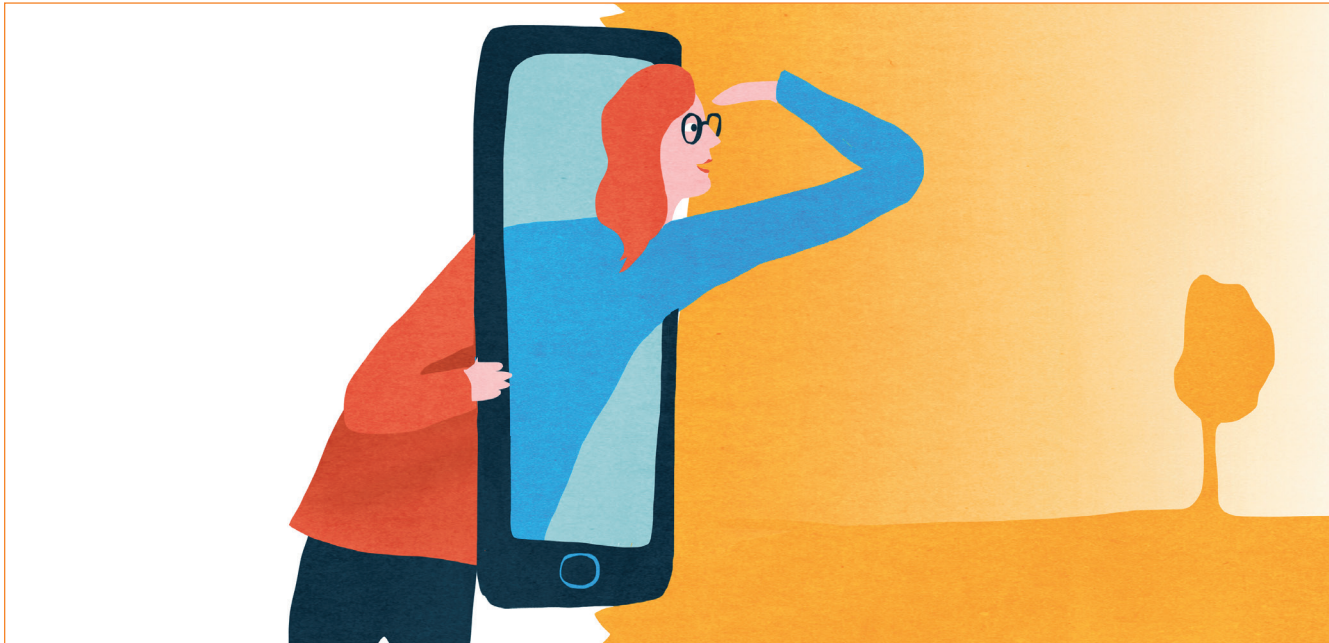
Een trend waar Novo Learning graag op inspeelt is deze: E-learning gaat een volgende fase in, waarin leren vanuit simulaties, gesteund op inzichten van artificial intelligence een hoofdrol spelen. De hele leeromgeving wordt gepersonaliseerd en is toegankelijk vanaf alle mobiele platforms. Wij bieden klanten hiervoor een totaaloplossing waarin aan alles is gedacht. We ontzorgen als het ware.’

Gelderland valoriseert = kickstarter!

www.novolanguage.com

Do's van Martijn Enter voor startups:

- betrek zo snel mogelijk klanten bij je plannen, neem hun feedback serieus;
- creëer een team om je heen met niet alleen junioren, maar juist ook ervaren krachten; dat betaalt zich uit!
- zorg maandelijks voor een overzicht van je cash-flow, laat je niet verrassen.

Gelderland valoriseert en haar partners

ArtEZ hogeschool
voor de kunsten

Radboud Universiteit Nijmegen

provincie
Gelderland

gemeente [gD] Doetinchem

Belastingdienst

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

Rabobank

ADVOCATEN | VAN DEN WILDENBERG
VAN HALDER

Actorion
communicatie

Wilt u meer weten over de in deze publicatie voorkomende personen, bedrijven en organisaties?
Kijkt u dan op een van de volgende websites: www.gelderlandvaloriseert.nl | www.fondsbeheergv.nl